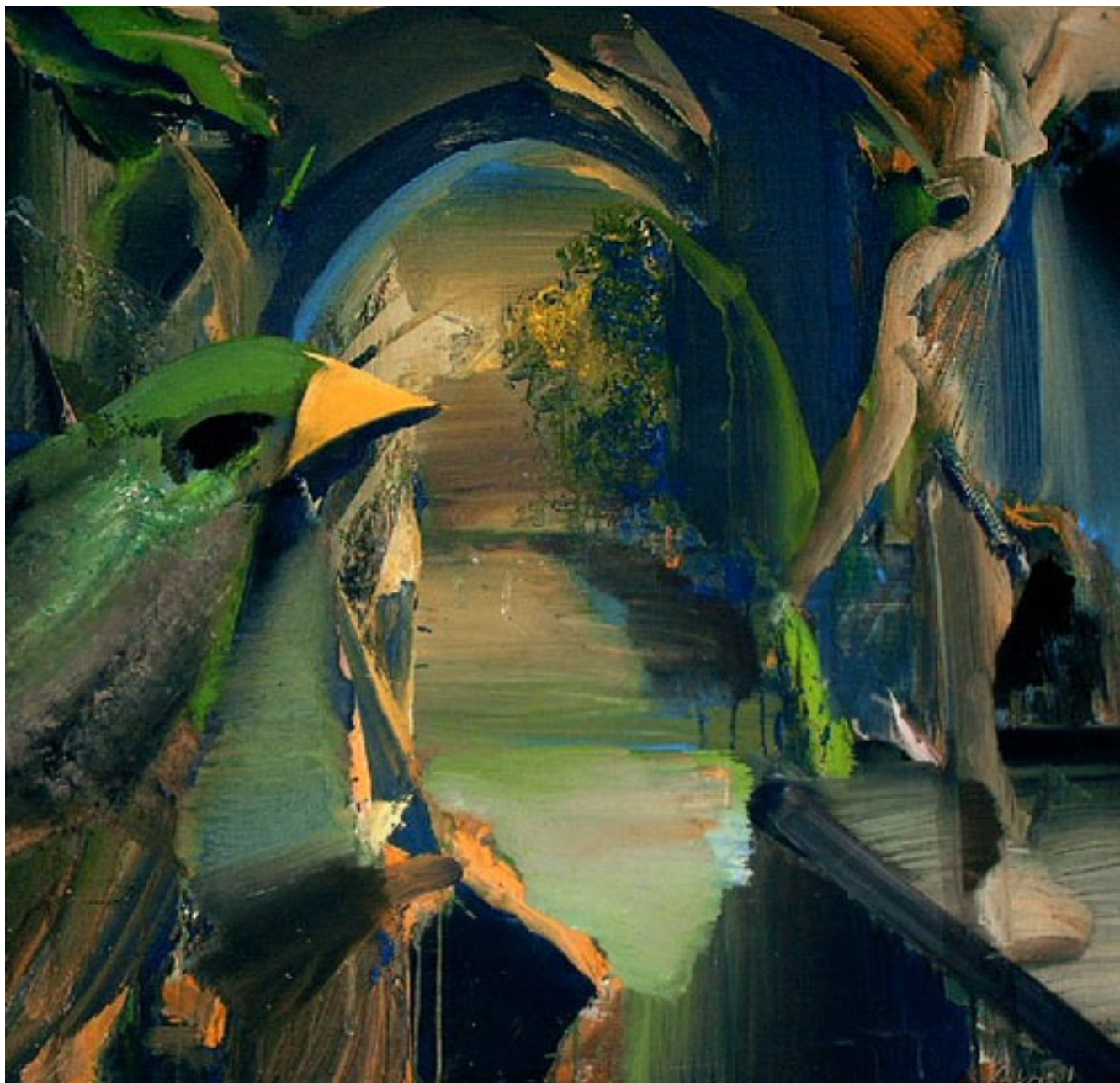

**Vajda János:
A vaáli erdőben**

Odabenn a mély vadonban,
A csalános iharosban,
Félreeső völgy ölében,
Sűrű árnyak enyhelyében;

Oh milyen jó volna ottan,
Abban a kis házikóban,
Élni, éldegélni, szépen,
Békességben, csöndességben!...

Nem törődni a világgal,
A világ ezer bajával.
Meggondolni háborítlan,
Ami immár közelebb van...

Illatos hegy oldalában,
A tavaszi napsugárban,
Nézni illandó felhőkbe,
Múlt időkbe, jövőidőkbe...

És azután, utóvégre,
Észrevétlenül, megérve,
Lehullani önmagától,
A kiszáradt életfárról...

S ismeretlen sírgödörbe'
Elalunni mindörökre...
S ott egyebet mit se tenni,
Csak pihenni, csak pihenni...

*

18:10, Szombat (november 12.), Duna2 **Kézzegy**

Kokas Ignác festőművész

40 perc, 2006

Az aktuális rész ismertetője: A Kossuth- és Munkácsy-díjas Kokas Ignác vitathatatlanul a hazai kortárs festészet egyik legnagyobb alakja. Szülőfaluja, Vál, az ottani élmények, a települést körülölelő táj mindig is meghatározója volt életének, munkásságának. A 80 esztendőes művész őszintén mesél a kezdetekről, a belső készítéséről, a mű megszületésének fázisairól, a szülőföld szeretetéről. A filmből megismerhetjük a "kokasi" látásmódot, amely egyszerre magyar és egyetemes.

*

KOKAS IGNÁC

Amolyan ebéd utáni tévésieszta alatt ismertem meg Kokas Ignácot. Fél órát szántam passzív emésztésemre, tíz másodpercenként váltottam csatornát. A tizenhármasszámú Duna televíziókon egy tagbaszakadt, torzonborz öregúr mesélt. Portré. Érdekelt, ki ez a vadul gesztikuláló bácsi, hát ennél a csatornánál maradtam.

A műsor Kokas Ignác egymás után vágott válaszaiból és a festményeiről készített felvételekből állt, a kérdéseket nem tartalmazta. Gyönyörűen dolgoztak alá egymásnak a festő képei és vallomása. Kokasban egy ízig-vérig természetközeli embert véltem megismerni, aki folyamatos lenyûgözöttségben él. Szerelmes a napba, levélbe, sárba, hangyába és pocsolyába. Különlegesen személyesíti meg ezeket mind képein, mind valós életében. Megszerettem a fröccsentett tájait és az ízes meséit, nyomukba eredtem hát, és ezeket találtam:

MESE A HOLDRÓL ÉS AZ ÖNISMERETRŐL.

Még kicsike asztalosinas voltam apám műhelyében, mikor a szomszéd faluban egy öreg iskola javítására kaptunk megbízást. A nyiklott padokat újraenyveztük, a padlót, ajtókat, ablakokat reparáltuk, festettük, zárat cseréltünk stb. Még a kopott iskolatáblát is megfiatalítottuk. Szóval bőven akadt tennivalónk. Apámmal úgy döntöttünk, hogy nem alszunk ott valami rossz priccsen, hanem esténként hazamegyünk (nem nagy távolság, 6 km). A mama otthon vár bennünket vacsorával, meg a megszokott, jó ágyikónk is. Reggel időben kelünk, feltarisznyázunk és jövünk vissza dolgozni. Azt sem akarom elhallgatni, hogy estefelé, amikor fájrontot csináltunk és hazafelé indultunk, a falu szélén lévő kocsmánál mindig megálltunk. Az atyamester egy nagyfröccsöt vett magához, én pedig málnaszörpöt kaptam mindig. Egyik este, ahogy kiléptünk a kocsmá ajtaján, hatalmasan, szinte fenyegetően lógott fejem felett a telehold. Nem örültem a látásán, inkább félelem fogott el. Csak amikor a valódi erdőbe értünk, és a fák eltakarták, akkor nyugodtam meg egy kicsit. "Csendben vagy fiam, bánt valami? - kérdezte apám. - Nem, de nem szeretem én ezt a teleholdat - feleltem - olyan, mint egy kuka kísértet. Fázom tőle." Már az út felén túl voltunk, beértünk a Vadász-völgybe egy kerek kis tisztáshoz. És ott mit látok? Egy kicsiny üvegcserepen megcsillan a hold fénye. De milyen szépen ragyogott! Rögvest odaszaladtam hozzá és azt találtam mondani neki: "Mi az, te szaros, bekaptad a holdat? Te tetszel nekem!" Mellétérdepelve gyönyörködtem benne, aztán futottam apám után. (...) A kis üvegcserep most is megvan valahol a valódi erdőben. Egyik-másik képeimen mintha fel is csillanna holdfényesen. Lehet, hogy egyszer semmi mást nem festek meg, csak őt.

MEKKORA A SZÜLŐFÖLD HATÁRA?

Kollégáim sokszor vetették a szememre, hogy keveset utazom a világban. Miért csak a szülőföldem körül kerengek eszelősen?

Mérgemben egyiküknek azt feleltem: "Ha én Válon, a burgundiás gödör szélén fenékbe rúgok egy kutyát, az épp úgy fog üvölni, mint Chicagóban. Ha nem, akkor az nem kutya!" Jót nevetett a példabeszédemen vagy rajtam, ki tudja? Mindenesetre a beszélgetés itt abbamaradt. Szokásom szerint azért belül tovább fortyogtam. Talán Chicagóban, vagy másutt a világon nem gatyát hordanak az emberek? Nem kell nekem máshova menni szeretetért, jószágért, bánatért, örömért vagy mi másért! Hitért, hitetlenségért, küzdelemért, netán hazugságért, felhőért, bogozni megfejthetetlen titkokat? Válon mindez megvan! Ha az én képeimet már Bécsben nem értik, nem a szülőfölddel van a baj, hanem velem, a rossz festővel. A jó műveknek térképileg

nincs határa.

(Csak zárójelben írom le. Azért egy-két helyen megfordultam a világon, meg a képeim is. Mikor 1968-ban a velencei biennálén, vagy húsz váli ihletésű képemet bemutatták, egy spanyol művészettörténész azt bizonygatta, hogy ezek mind spanyol képek. Egy afrikai kritikus, összekacsintva velem, megerősített hitemben, mert csak annyit mondott: "Mi is így érzünk és gondolkodunk.")

szerző: Gyenes Gábor

<http://www.rovart.com/hu/index.php?nid=610>